

บทที่ 5

การเตรียม การจัดเรื่อง และการขึ้นเวทีพูด (The Preparation, Structure and Delivery of Speech)

เนื้อหา

- การเตรียมเรื่องพูด
- การจัดเรื่อง
- การกล่าวปฏิสันถารกับผู้ฟัง
- การฝึกซ้อมพูด
- การแสดงออกเมื่อขึ้นเวทีพูด
- วิธีพูดด้วยการอ่าน
- วิธีแก้ความกังวลและการขึ้นเวที

สาระสำคัญ

1. การเตรียมเรื่องไปพูดนั้นเป็นขั้นตอนสำคัญเบื้องต้นของการเสนอเรื่องพูดในที่สาธารณะ ขั้นตอนการเตรียมเรื่องมีตั้งแต่ขั้นเริ่มคิด การเขียนโครงร่าง และการค้นคว้า
2. การจัดเรื่องพูดจะต้องจัดให้เนื้อหาเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน ลำดับขั้นตอนของการจัดเรื่องจะมีคำปฏิสันถาร คำนำ เนื้อเรื่อง บทสรุป และคำลงท้าย
3. การฝึกซ้อมพูดทำได้ด้วยการซ้อมพูดหน้ากระจก และฝึกซ้อมพูดกับคนคุ้นเคย
4. การขึ้นเวทีพูดควรระวังเรื่องการยืน การใช้มือ การใช้สายตา การใช้เสียง และรู้จักแก้ความกังวล และการขึ้นเวทีด้วย
5. ในงานพิธีการต่าง ๆ ผู้นำมักจะมีพูดโดยการอ่านจากต้นฉบับ ซึ่งจะเน้นความสำคัญอยู่ที่น้ำเสียงในการอ่านให้เหมือนพูด การใช้สายตา และการจับต้นฉบับ

วัตถุประสงค์

มุ่งให้ผู้ศึกษาสามารถ :

1. อธิบายถึงขั้นตอนของการเตรียมเรื่องพูด และขั้นตอนของการจัดเรื่องพูดได้
2. อธิบายถึงวิธีการแสดงออกเมื่อขึ้นเวทีพูดได้
3. อธิบายถึงวิธีแก้กังวลและการตื่นเวที
4. บอกถึงความแตกต่างระหว่างผู้พูดที่มีการเตรียมตัว ฝึกซ้อมพูดกับผู้พูดที่ไม่มีการเตรียมตัว ไม่ได้ฝึกซ้อมพูด
5. เตรียมเรื่องพูด จัดเรื่องพูดและเสนอเรื่องพูดบนเวทีได้
6. อ่านต้นฉบับโดยมีน้ำเสียงให้เหมือนพูดได้

บทที่ 5

การเตรียม การจัดเรื่อง และการขึ้นเวทีพูด

(The Preparation, Structure and Delivery of a Speech)

1. การเตรียมเรื่องพูด* (Preparation)

จุดมุ่งหมายของการพูดใด ๆ ก็ตามก็คือการแสดงหรือเสนอข้อคิดเห็นต่อผู้ฟังนั่นเอง ฉะนั้นก่อนที่จะเตรียมเรื่องไปพูดจึงควรถามตัวเองสักสามข้อ ข้อแรก เรื่องที่จะไปพูดเป็นการพูดชนิดใด การพูดเพื่อให้ความรู้? การพูดชักจูงใจ? การพูดเพื่อให้ความบันเทิง? หรือการพูดเพื่อให้ข้อแนะนำ? ผู้พูดจะต้องรู้ให้แน่ชัดเพื่อจะได้เตรียมเรื่องได้ถูกต้อง

ประการที่สอง ผู้พูดควรจะรู้ว่าผู้ฟังของตนคือใคร? มีพื้นฐานการศึกษาเพียงใด? อายุเท่าไร? เพศชายหรือหญิง? อาชีพอะไร? และมีจำนวนมากเท่าไร?

ประการที่สาม จะต้องไปพูดที่ใด? จะมีเวลาพูดเท่าไร? ถ้าจะต้องพูด 20 นาที ก็เตรียมเรื่อง สำหรับพูดจริงเพียง 18 นาที เพราะการมีเวลาเหลือไว้จะช่วยผ่อนคลายความตึงเครียด และช่วยให้พูดได้ดีขึ้น

ต่อไปก็จะเป็นการตระเตรียมเรื่อง ความจริงแล้วชื่อเรื่องที่จะพูดนั้นไม่มีความสำคัญมากกว่าการตระเตรียมไปพูดเลย การเตรียมเรื่องไปพูดจึงควรมีระยะการเตรียมตัวนานพอสมควร เว้นเสียแต่ว่าผู้พูดเป็นผู้ที่มีความชำนาญการพูดในที่ประชุมชน ถึงกระนั้นก็ตาม ผู้พูดที่ดีย่อมมีการตระเตรียมเรื่องพูด ถ้าผู้พูดจะต้องพูดนานประมาณ 30 นาที ผู้พูดควรมีเวลาตระเตรียมเรื่องพูดตลอดจนการซ้อมพูดประมาณ 3-4 สัปดาห์

ขั้นตอนการตระเตรียมเรื่องพูดอาจแบ่งได้ดังนี้

1.1 ขั้นเริ่มคิด เป็นขั้นเริ่มคิดว่าจากหัวเรื่องที่จะต้องไปพูดนั้น ผู้พูดจะพูดอะไรบ้าง เมื่อมีเวลาว่างผู้พูดอาจนำเอากระดาษและดินสอขีดเขียน หรือจดหัวข้อที่คิดว่าน่าจะนำไปพูด หรือในขณะที่เดินหรือนั่งในรถยนต์ก็คิดไปด้วย ในขณะที่เดียวกันก็สอบถามจากเพื่อนหรือผู้ที่รู้จัก ค้นคว้ามีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ในที่สุดข้อคิดที่จะนำไปพูดก็เพิ่มมากขึ้น พร้อมทั้งกำลังใจก็จะดีขึ้นด้วย

*ดูรายละเอียดเพิ่มเติมจากบทที่ 3 หนังสือ *หลักการพูด* ของ ฉัตรวรุณ ดันนะรัตน์ โรงพิมพ์การศาสนา. 2515

1.2 **ขั้นเขียนโครงร่าง (Outline)** ผู้พูดจำเป็นที่จะเขียนโครงร่าง (outline) ขึ้นก่อน เพื่อเป็นการวางแนวทางว่าตนพูดอะไรบ้าง เพราะโครงร่างก็คือการเรียงลำดับเรื่องที่จะพูด ตลอดจนข้อเท็จจริงและข้อคิดเห็น ถ้าไม่มีโครงร่างหรือการลำดับก่อน-หลังแล้ว เนื้อหาที่จะนำไปพูดก็จะสับสนไม่ได้ระเบียบ ทำให้ผู้ฟังเข้าใจยาก

1.3 **ขั้นการค้นคว้า (Research)** เมื่อมีโครงร่างแล้วก็ถึงขั้นการค้นคว้ารายละเอียดปลีกย่อยต่าง ๆ เพื่อให้เนื้อหาสมบูรณ์ วิธีค้นคว้านั้นอาจทำได้ด้วยการอ่านหนังสือ ซึ่งอาจเป็นประเภทตำรา หนังสือพิมพ์ หนังสือนิตยสารต่าง ๆ ฯลฯ การอ่านนั้นควรอ่านเฉพาะตอนหรือบทที่เกี่ยวกับหัวข้อที่จะนำไปพูดเท่านั้น เนื้อหาหรือรายละเอียดใดที่ดีแต่ไม่เกี่ยวข้องกับหัวข้อที่จะพูดก็ควรข้ามหรือทิ้งไป

การอ่านหนังสือก็เพื่อการรวบรวมข้อมูล แต่ข้อคิดเห็นของผู้พูดเองก็มีความสำคัญ เช่นเดียวกับกับข้อมูลที่ได้มาจากการอ่าน นอกจากนี้ผู้พูดก็อาจหาข้อมูลได้จากการสัมภาษณ์ผู้รู้ และจากประสบการณ์ของตนเองอีกด้วย

ผู้ที่จะเป็นผู้นำควรจะต้องเตรียมเรื่องพูดด้วยตนเอง เพราะจะได้เตรียมเรื่องตลอดจนค้นคว้าหาข้อมูลที่เหมาะสมกับบุคลิกและแนวความคิดของตนเองการที่ผู้พูดให้คนอื่นเขียนโครงร่าง และค้นคว้าหาเรื่องมาพูดนั้น จะทำให้พูดเรื่องที่ไม่ตรงกับบุคลิกภาพของตนเอง เพราะ (ในด้านจิตวิทยากล่าวไว้ว่า) คนเราย่อมค้นคว้า และเขียนเฉพาะเรื่องที่ถูกกับอุปนิสัยหรือบุคลิกของตนเองเท่านั้น

ในกรณีที่ผู้นำไม่มีเวลาและมีความจำเป็นต้องให้คนอื่นเตรียมเรื่องพูดให้ (เช่นนายพล Churchill) มีข้อแนะนำว่าควรจะให้ผู้ที่คุ้นเคยจนรู้จักลักษณะอุปนิสัยใจคอและความคิดเห็นเป็นอย่างดี (to know you intimately) เป็นผู้ทำ และผู้พูดจะต้องแนะนำเรื่องไว้ก่อนด้วย

2. **การจัดเรื่อง (The Structure of a Speech)**

การจัดเรื่องจะเป็นขั้นสุดท้ายของการเตรียมเรื่องไปพูด การจัดเรื่องจะต้องจัดให้เนื้อหาเป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน (Unity) และต่อเนื่องกัน เพื่อว่าผู้ฟังจะได้ติดตามและเข้าใจเรื่องตั้งแต่ต้นจนจบ

ปกติแล้วการจัดเรื่องพูดมักแยกออกได้ดังนี้

(คำปฏิสันถารกับผู้ฟัง)

1. คำนำ (Introduction)

2. ตัวเนื้อเรื่อง (Main Body)

3. บทสรุป (Conclusion)

คำนำเป็นส่วนสำคัญที่สุดที่จะชักจูงให้ผู้ฟังสนใจฟังต่อไป คำนำควรมีความยาวประมาณ 1 ใน 10 ของเนื้อเรื่อง คำนำอาจขึ้นต้นด้วยคำจำกัดความ คำถาม สุภาพศรัทธ คำคม อารมณ์ขัน หรือความประหลาดใจก็ได้ อย่างไรก็ตามควรจะเป็นในรูปแบบที่เป็นกันเอง แล้วค่อย ๆ นำเข้าสู่เนื้อเรื่อง (Main Body) อย่างนุ่มนวล

ส่วนเนื้อเรื่องนั้นก็ควรดำเนินไปตามหัวข้อที่ได้เตรียมไว้แล้ว โดยจะลำดับในแบบ-วัน เดือน ปี (Time) หรือสถานที่ (Place) หรือการจัดเป็นหมวดหมู่ (Classification) หรือด้วยเหตุด้วยผล (Causal relationship) ฯลฯ ก็ได้ นอกจากนี้ก็มีการเพิ่มเติมขยายความเนื้อเรื่อง และตัดทอนส่วนที่ไม่จำเป็นทิ้งไป

บทสรุปก็มีความสำคัญเท่า ๆ กับคำนำ ฉะนั้นจึงควรเลือกใช้ถ้อยคำที่สามารถสร้างความประทับใจให้ผู้ฟังได้ และในขณะที่พูดบทสรุปควรจะใช้คำเตือนที่ก่อให้เกิดความประทับใจจริง ๆ คำสรุปอาจจบลงด้วยการสรุป คำคม สุภาพศรัทธ และคำขอรับรอง

เมื่อจัดเรื่องเรียบร้อยแล้วก็ควรตรวจสอบดูอีก โดยมุ่งที่การใช้ถ้อยคำที่เหมาะสม เนื้อหา และเหตุผล ตลอดจนการลำดับเรื่องให้ต่อเนื่องกัน

3. การกล่าวคำปฏิสันถารกับผู้ฟัง (Greeting the Audience)

เมื่อเราสังเกตการพูดคุยในชีวิตประจำวัน จะเห็นว่าก่อนที่จะคนเราจะพูดคุยกัน จะต้องมีการทักทายกันก่อน ส่วนหนึ่งของการทักทายก็จะมี การเรียกชื่อด้วย การพูดในที่ประชุมชน (Public Speaking) ก็เช่นเดียวกันนั่นก็คือก่อนที่จะเริ่มพูดถึงเนื้อหาที่เตรียมมา ผู้พูดจะต้องกล่าวคำปฏิสันถารกับผู้ฟังเสียก่อน

อาจแบ่งวิธีการกล่าวคำปฏิสันถารออกเป็น 2 ชนิดคือ ชนิดที่เป็นพิธีการและชนิดที่ไม่เป็นพิธีการ

3.1 การกล่าวคำปฏิสันถารชนิดที่เป็นพิธีการ มักจะเป็นงานรัฐพิธี งานศาสน - พิธี และงานพิธีต่าง ๆ เช่นงานแจกอุดมบัตร งานวางศิลาฤกษ์ คำกล่าวเปิดงานต่าง ๆ ฯลฯ คำ

ปฏิสันถารจะเรียกเฉพาะตำแหน่งของผู้ที่มาร่วมในพิธีนั้น คำที่แสดงความรู้สึกเช่น “ที่เคารพ” “ที่นับถือ” “ที่รัก” “ที่น่านรัก” จะไม่ถูกนำไปเกี่ยวข้องกับด้วยเลย ขอยกตัวอย่างเช่นในพิธีแจกประกาศนียบัตรของโรงเรียนซึ่งมีผู้อำนวยการ อาจารย์ใหญ่ อาจารย์ผู้ปกครอง และนักเรียนอยู่ในพิธี ผู้ให้โอวาทจะต้องกล่าวคำปฏิสันถารว่า “ท่านผู้อำนวยการ คณาจารย์ และท่านผู้มีเกียรติทั้งหลาย” ถ้าเป็นการแสดงปาฐกถาในงานพบปะของสมาคมเลขาฯ (หรือสมาคม หรือสโมสรต่าง ๆ) ที่มีประธาน เลขานุการ กรรมการและสมาชิกอยู่ในงาน องค์กรปาฐกจะกล่าวปฏิสันถารว่า “ท่านประธาน และท่านผู้มีเกียรติทั้งหลาย” ถ้าเป็นงานรัฐพิธีที่มีคนหลายอาชีพมาชุมนุม (เช่นงานวันเฉลิมพระชนมพรรษาวันทีระลึก ปิยะมหาราช ฯลฯ) และมีผู้ว่าราชการจังหวัด หรือนายอำเภอเป็นประธานกล่าวถวายพระพร คำปฏิสันถารก็ควรจะเป็น “ท่านแขกผู้มีเกียรติทั้งหลาย” ข้อควรจำในการเรียกตำแหน่งก็คือ เพิ่มคำว่า “ท่าน” ไว้ข้างหน้าตำแหน่ง

3.2 การกล่าวคำปฏิสันถารชนิดที่ไม่เป็นพิธีการ เช่น การประชุมภายในหน่วยงาน การพูดคุยปราชญ์ ปาฐกถา การกล่าวคำปราศรัยของนักการเมืองหรือนักปกครองต่อประชาชน และต่อลูกบ้าน ฯลฯ หลักการทำงานของนักการเมือง และนักปกครองตลอดจนผู้บริหารในวงการธุรกิจมีอยู่ประการหนึ่งว่า จะต้องเข้าถึงประชาชน ฉะนั้นการที่จะเข้าถึงประชาชนให้ได้ดีจึงจำเป็นต้องเพิ่มคำที่แสดงความรู้สึก คำที่แสดงความเป็นกันเอง ไม่มีชั้นชั้นเข้าไปด้วย ทั้งนี้จะสังเกตได้จากคำปราศรัยของ ว.พณฯ นายกรัฐมนตรี (นายสัญญา ธรรมศักดิ์, ม.ร.ว.-คึกฤทธิ์ ปราโมช) ที่มีต่อประชาชน ซึ่งคำปฏิสันถารจะเป็น “สวัสดิ์พี่น้องชาวไทยที่รักทั้งหลาย” หรืออาจสังเกตได้จากคำปฏิสันถารของนักปกครองซึ่งจะพูดว่า “สวัสดิ์พี่น้องชาวนาที่รักทั้งหลาย” (แทนการพูดว่า “ท่านเกษตรกรทั้งหลาย” นอกจากนี้ก็มี “พี่น้องกรรมกรที่รักทั้งหลาย” หรือ “เพื่อนทหารหาญทั้งหลาย” ฯลฯ เป็นต้น แม้แต่การปาฐกถาในหอประชุม (ของอำเภอหรือของจังหวัด) ที่มีผู้ฟังหลายอาชีพเข้าฟัง องค์กรปาฐกก็ควรที่จะกล่าวปฏิสันถารอย่างไม่เป็นพิธีการคือกล่าวว่า “สวัสดิ์ท่านผู้ฟังที่เคารพรักทั้งหลาย” ในกรณีที่มีพระภิกษุอยู่ในสถานที่นั้นด้วย ผู้พูดจะต้องกล่าวคำปฏิสันถารกับพระภิกษุก่อน แล้วจึงจะกล่าวกับฆราวาส คำปฏิสันถารสำหรับพระภิกษุคือ “นมัสการพระคุณเจ้า”

หลังจากคำปฏิสันถารแล้ว มักจะติดตามด้วยประโยคที่ว่า “ข้าพเจ้า (หรือกระผม, ดิฉัน) รู้สึกยินดีและเป็นเกียรติ (อย่างยิ่ง) ที่ได้มาพูด (ร่วมอภิปราย, กล่าวคำปราศรัย, ให้โอวาท, วางศิวาฤกษ์ ฯลฯ) ในวันนี้”

การใช้สรรพนามแทนตัวผู้พูดนั้นให้ใช้หลักการพิจารณากว้าง ๆ คือ ถ้าเป็นการพูดที่เป็นพิธีการ ให้ใช้สรรพนามแทนตัวเองว่า “ข้าพเจ้า” ทั้งชายและหญิง ถ้าเป็นการพูดที่ไม่เป็นพิธีการ ชายก็ควรใช้สรรพนามแทนตัวเองว่า “ผม หรือ กระผม” สำหรับหญิงก็ใช้คำว่า “ดิฉัน” จะสังเกตได้ว่าสรรพนามที่ใช้แทนตัวผู้พูด ควรจะเป็นคำแสดงถึงความอ่อนน้อม สุภาพ และ ถ่อมตัว

สำหรับสรรพนามที่จะใช้เรียกผู้ฟังนั้นควรจะเป็นคำที่ยกย่องให้เกียรติหรือแสดงว่าเป็นฝ่าย (พวก) เดียวกันกับผู้พูด เช่นคำว่า “ท่าน พวกท่าน พี่น้อง เรา พวกเรา ทางเรา ฯลฯ”

4. การฝึก-ซ้อมพูด (Rehearsal)

เมื่อจัดเรื่องและตรวจดูเป็นครั้งสุดท้ายแล้ว ผู้พูดควรที่จะอ่านทบทวนไปมา 2-3 ครั้ง แล้วทบทวนเนื้อเรื่องทั้งหมดโดยไม่ดูร่างจริงเพื่อจะได้ทราบว่าผู้พูดสามารถจำเนื้อเรื่องได้มากน้อยเพียงใด ในการพูดทั่ว ๆ ไปเช่นการบรรยาย ปาฐกถา อภิปราย การพูดให้ความรู้และความบันเทิง ผู้พูดมักจะไม่นำเรื่องที่เตรียมไว้ทั้งหมดไปดูในขณะที่พูด ยกเว้นสุนทรพจน์ คำปราศรัย ฯลฯ ฉะนั้นผู้พูดจะต้องจำเรื่องทั้งหมด ถึงอย่างไรก็ดี การจำเรื่องไปพูดทั้งหมดอาจเกิดการลืม หรือเผลอเผลอทำให้ข้อความหรือเนื้อหาหายไป ดังนั้นแบบแผนการพูดในที่ประชุมชนที่เป็นแบบสากลจึงนิยมใช้บัตรเปล่า ๆ (Card) ขนาด 5" x 3" จดเฉพาะหัวข้อ (Heading) ที่จะพูดไว้ดูเมื่อจะต้องพูดหัวข้อต่อไปหรือเมื่อจำหัวข้อที่จะพูดไม่ได้

4.1 วิธีซ้อมพูดหน้ากระจก วิธีนี้ผู้พูดจะยืนพูดข้างหลังเก้าอี้ โดยสมมติให้เก้าอี้หนึ่งเป็นที่สำหรับยืนพูด (Stand) ข้างหน้าเก้าอี้ควรจะเป็นกระจก ซึ่งมีไว้สำหรับผู้พูดจะได้ดูท่าทางตนเองในขณะที่พูด วางนาฬิกาไว้ใกล้ ๆ กับบัตรจดหัวข้อเพื่อดูเวลา ในขณะที่ซ้อมพูดนั้น ผู้พูดควรพยายามพูดและแสดงท่าทางเหมือนพูดจริงทุกอย่าง เมื่อพูดได้ประมาณ 5 นาทีก็มองดูเวลาหรือเปลี่ยนอิริยาบถ (เช่นเปลี่ยนเก้าอี้ที่รับน้ำหนักตัวจากซ้ายเป็นขวา ฯลฯ เป็นต้น) แล้วพูดต่อไปจนจบ

ในขณะที่ซ้อมพูด ผู้พูดควรที่จะพูดเสียงดัง ๆ แสดงท่าทางประกอบอย่างตั้งใจและเต็มที่ (full-blooded rehearsal) อย่าคิดว่า “แค่ซ้อมก็เอาแค่นี้ก่อน ถึงเวลาจริงค่อยทำจริง ๆ” เพราะการซ้อมก็คือการพูดจริงที่มีโอกาสได้ค้นหาข้อบกพร่องของตนเอง ข้อควรจำก็คือผู้พูดจะต้องยืนพูดและพูดออกมาจริง ๆ มิใช่ นั่งซ้อมพูดอยู่ในใจ เมื่อมีข้อความใด ท่าทางตอนใดที่ยังไม่ดีพอ ก็ควรที่จะแก้ไขตอนนั้นให้ดีขึ้น ขณะที่ซ้อมพูดต้องสร้างมโนภาพหรือคิดเอาเองว่ามีผู้ฟัง

มากมายนั่งฟังอยู่เบื้องหน้า จึงจำเป็นที่จะต้องใส่สายตามองผู้ฟังให้ทั่วถึงกันด้วย

กรณีที่ผู้พูดมีปัญหาเกี่ยวกับอัตราการพูดเร็วไป พูดไม่ได้จังหวะ ออกเสียงไม่ชัด หรือพูดติดเอ่อ-เอ่อ-อ่า-อ่า-มากเกินไป ควรใช้เครื่องบันทึกเสียง (Tape recorder) ช่วยโดยการอัดเสียงเรื่องที่พูดทั้งหมด แล้วเปิดฟังเสียงของตนเองเพื่อค้นหาข้อบกพร่องแล้วแก้ไขต่อไป

4.2 วิธีซ้อมพูดกับคนคุ้นเคย การซ้อมพูดที่กล่าวมาแล้วนั้นเป็นเพียงการฝึกฝนเบื้องต้นที่ผู้พูดต้องการดูข้อบกพร่องของตนเอง การฝึกซ้อมขั้นต่อไปก็คือการยืนพูดต่อหน้าสมาชิกในครอบครัว หรือต่อหน้าเพื่อนและคนคุ้นเคยกัน วิธีนี้จะช่วยให้ผู้พูดขจัดความอายเคอะเขินไปที่ละน้อย ๆ และยังช่วยให้รู้จักควบคุมตัวเองอีกด้วย การพูดต่อหน้าคนในครอบครัว ต่อหน้าเพื่อน หรือคนคุ้นเคยที่ดี ผู้พูดควรจะพูดให้ดีที่สุด แสดงท่าทางให้ดี เสนอข้อเท็จจริง และข้อคิดเห็นของตนเองให้เชื่อมโยงติดต่อกัน พร้อมทั้งพูดให้น้ำเสียงมีชีวิตจิตใจและเป็นธรรมชาติที่สุด

ถ้าผู้พูดพูดให้เพื่อน ๆ ฟัง ก็ควรให้เพื่อนคนหนึ่ง (ที่มีความรู้เกี่ยวกับการพูด หรือมีประสบการณ์การพูด หรือเป็นนักพูดที่ดี) เป็นคนประเมินผลการพูด คือประเมินผลทั้งด้านเรื่องที่พูด (Material) และบุคลิกภาพ (Personality) เพราะผู้ที่ทำการประเมินผลย่อมเห็นบุคลิกภาพของผู้พูดได้ดีกว่าตัวผู้พูดเอง ทั้งนี้เพื่อว่าผู้ที่ประเมินผลจะได้ชี้แจงหรือแนะนำให้ผู้พูดได้แสดงและเปิดเผยบุคลิกภาพส่วนที่ดีมากขึ้น เพราะจากการศึกษาที่ผ่านมาจะเห็นว่า ผู้ที่พูดในที่ประชุมส่วนใหญ่มักจะปิดบังส่วนดีของบุคลิกภาพของตนเอง

ถึงแม้ว่าหลักการฝึกซ้อมพูดที่กล่าวมาแล้วจะเน้นถึงการแสดงออกอย่างเต็มที่ (full blooded-rehearsal) ก็ตาม ผู้พูดควรคำนึงถึงความเป็นธรรมชาติ และความไม่ตึงเครียดเกินไป (relax) เพราะการตั้งใจพูดเกินไปอาจก่อให้เกิดความตึงเครียด และข้อผิดพลาดต่าง ๆ ขึ้นได้ (เช่นเดียวกับการเล่นกีฬา)

5. การจับเวลาที่พูด

ถ้าการพูดนั้นเป็นการพูดเดี่ยว คือผู้พูดพูดคนเดียว เช่นปาฐกถา การกล่าวคำปราศรัย ฯลฯ ปกติมักนิยมปฏิบัติกันดังนี้คือเมื่อผู้พูดไปถึงบริเวณที่จะพูด (อาจเป็นหอประชุม ห้องพิธี ห้องในโรงแรมหรือประรำพิธี ฯลฯ) จะมีผู้ต้อนรับให้ที่นั่งในที่ที่เหมาะสมเพื่อพักและเพื่อให้ผู้พูดคุ้นเคยกับสถานที่ เมื่อถึงเวลาพูด ประธานหรือเลขานุการ หรือสมาชิกกิตติมศักดิ์หรือสมาชิกจะเป็นผู้ลุกขึ้นกล่าวแนะนำผู้พูด หรือกล่าวเชิญให้พูด (เช่นในกรณีงานพิธี, งานที่เป็นพิธีการ)

เมื่อผู้กล่าวแนะนำพูดจบ ผู้ฟังจะปรบมือต้อนรับ ผู้พูดจะต้องลุกขึ้น แล้วเดินอย่างสง่าตรงไปที่ยืนพูด (ในกรณีที่ผู้พูดกับผู้แนะนำนั่งอยู่บนเวทีหรือโต๊ะรับประทานอาหารเดียวกัน เช่นการพบปะ การประชุมของสโมสรโรตารี ยุวสมาคม สมาคมเลขาฯ เมื่อผู้กล่าวแนะนำนั่งลง ผู้พูดจะต้องลุกขึ้นอย่างสุภาพและสง่า) ในขณะที่เดินไปยังที่ยืนพูดนั้น ผู้พูด*ไม่ต้อง*ทำความเคารพผู้ใดทั้งสิ้น เมื่อถึงที่ยืนพูดแล้ว ก็หยุดสักครู่หนึ่ง (ประมาณ 2-3 วินาที หรือนับ 1,2,3) เพื่อรอให้เสียงปรบมือและเสียงจ้อแจ้ทั้งหลายสงบลงขณะที่ยืนรอนี้* ผู้พูดจะเรียกความสนใจจากผู้ฟังด้วยการยืนให้สง่างาม และแสดงสีหน้ายิ้มแย้มแจ่มใส เป็นกันเอง (looking natural and friendly) เมื่อเสียงปรบมือซาบลงแล้ว ผู้พูดก็หันหน้าไปทางประธาน พร้อมทั้งก้มศีรษะและไหล่พองาม แล้วพูดว่า “*ท่านประธาน*” จากนั้นก็หันหน้าไปทางผู้ฟังแล้วพูดว่า “*และท่านผู้มีเกียรติทั้งหลาย*” หลังจากกล่าวคำปฏิสันถารนี้แล้วผู้พูดก็เริ่มพูด (ขึ้นต้นจากคำนำ) ตามเนื้อเรื่อง ที่จัดไว้ทันที นาทีแรกที่พูดนั้นควรพูดช้า ๆ เพราะจะเป็นการช่วยคลายความตึงเครียดของกล้ามเนื้อและความตื่นเต้น หลังจากนาทีแรกแล้วก็พูดในอัตราการพูดปกติ

เมื่อพูดจบแล้วผู้พูดควรหยุดประมาณ 2 วินาที แล้วจึงก้มศีรษะเคารพผู้ฟัง (ควรก้มมากกว่าครั้งแรกเล็กน้อย) แล้วจึงเดินกลับไปที่นั่ง ขณะที่ก้มศีรษะนั้นจะพูดว่า “ขอบคุณ” หรือ “สวัสดี” ก็ได้ ทั้งนี้ยกเว้นการพูดบางชนิดเช่นโอวาท สุนทรพจน์ คำกล่าวเปิดงาน ฯลฯ

นอกจากที่กล่าวมาแล้ว ยังมีข้อแนะนำบางประการเกี่ยวกับการขึ้นเวทีพูดดังต่อไปนี้

5.1 ก่อนที่จะขึ้นพูด ควรพักร่างกายให้กล้ามเนื้อหายใจตึงเครียดสักครู่ ถ้ามีเวลามากก็ควรนอนพักสักครู่ ถ้ามีเวลาน้อยก็เหยียดเท้าเอนหลังพิงพนักให้สบาย ๆ แต่ถ้าไม่มีเวลาเลยก็อาจครวญเพลง หรือคิดถึงเรื่องสนุกและตลก ๆ ก็ได้ เพื่อจะให้คลายจากอารมณ์วิตก

5.2 ในขณะที่สถานที่ที่จะพูดและกำลังรอขึ้นพูดนั้น ผู้พูดควรจะนั่งให้หลังตรงและสง่า พร้อมกันนี้ก็พยายามผ่อนคลาย (relax) กล้ามเนื้อบริเวณปอด

5.3 หลังจากกล่าวปฏิสันถารกับผู้ฟังแล้ว ผู้พูดจะต้อง*ไม่*กล่าวคำขอภัยหรือขอโทษต่าง ๆ ที่แสดงถึงข้อบกพร่องของตนเอง หรือการเตรียมตัวไม่พร้อม หรือความหย่อนสมรรถภาพของตนเอง เช่น “*วันนี้ถ้าผมพูดไม่ใช่อะไรก็ขอภัยด้วยเพราะผมเพิ่งทราบว่าจะต้องมาพูดเมื่อวานนี้เอง*” หรือ “*ถ้ามีข้อบกพร่องอย่างไรผมขอภัยด้วยเพราะผมไม่ค่อยสบาย และมีเวลาเตรียมตัวน้อย*” หรือ “*ดิฉันเห็นจะต้องออกตัวก่อนว่าดิฉันเพิ่งจะขึ้นเวทีพูดเป็นครั้งแรกขายังสั่นเลยคะ ถ้า*

* ผู้พูดจะเอานาฬิกาข้อมือไว้บนโต๊ะเพื่อดูเวลาก็ได้

บทพร่องอย่างไรโปรดอภัยด้วยนะค่ะ” หรือ “เชื่อว่าการพูดในวันนี้คงมีข้อบกพร่องบ้าง เพราะกระผม ไม่ใช่ นักพูด.....”

สาเหตุที่ไม่ควรจะมีการขอภัยก็เพราะว่าคำขอภัยเหล่านั้นเป็นการแสดงถึงการขาดความสามารถของผู้พูด ขาดความเชื่อมั่นในตนเอง และเป็นการแสดงถึงความสงsworthหรือเห็นใจตัวเอง ซึ่งจะทำให้ผู้ฟังขาดความนิยมและศรัทธาในตัวผู้พูด อย่าได้เข้าใจผิดว่าการพูดดังกล่าวจะเป็นการต่อมตัวหรือสุภาพเพราะความสุภาพนั้นแสดงออกด้วยการแสดง มิใช่การกล่าวขอภัย

5.4 หลีกเลี่ยงการกระแอมกระไอหรือพูดว่า “ฮัลโหล” หรือใช้มือเคาะไมโครโฟนก่อนพูด สิ่งเหล่านี้นอกจากจะทำให้ผู้ฟังขาดความสนใจแล้วยังทำให้ผู้พูดเป็นตัวตลกไปอีกด้วย

5.5 ในขณะที่พูด ถ้าผู้ฟังแสดงความพอใจด้วยการหัวเราะหรือปรบมือก็ตาม ผู้พูดจะต้องหยุดพูดเพื่อรอให้เสียงเหล่านั้นซาลง แล้วจึงพูดต่อไป อย่าพูดแข่งกับเสียงต่าง ๆ

5.6 อารมณ์ขัน (humour) เป็นส่วนประกอบที่ทำให้การพูดมีชีวิตชีวขึ้น ผู้พูดที่มีประสบการณ์ในการพูดเท่านั้นที่จะสอดแทรกอารมณ์ขันในการพูดได้ดี มิฉะนั้นผู้พูดจะดูเป็นตัวตลกไป และถ้าผู้พูดเป็นผู้พูดข้อความที่ตลกเอง ผู้พูดไม่ควรหัวเราะ นอกเสียจากว่าไม่สามารถจะควบคุมตัวเองไว้ได้และเรื่องตลกนั้นเป็นเรื่องที่เกี่ยวกับตนเอง

ในกรณีที่ผู้พูดเป็นนักการเมือง และภรรยานั่งฟังการพูดของสามีด้วยผู้ที่เป็นภรรยาก็น่าปฏิบัติเช่นเดียวกัน

5.7 กรณีที่เป็นการพูดอภิปราย หรือผู้พูดร่วมโต๊ะเดียวกัน (platform) กับผู้กล่าวแนะนำ เมื่อผู้กล่าวแนะนำพูดแนะนำผู้พูดแล้ว ผู้พูดอาจกล่าว “ขอบคุณ” ก่อนพูดก็ได้

5.8 ขณะที่ยืนพูด (หรือนั่งพูด) เมื่อตามองไปพบผู้ที่รู้จักคุ้นเคยกันซึ่งแสดงท่าทางทักทาย ผู้พูดไม่ควรยิ้มตอบ หรือแสดงอาการใด ๆ เป็นการทักทายแต่ถ้าเกิดอาการก้อเขิน-อายก็ควรมองผ่านไปยังผู้ฟังที่ตนไม่รู้จักเสีย

5.9 ถ้าผู้ฟังเตรียมบัตรจดหัวข้อพูดมาด้วย ให้เอาบัตรนั้นใส่กระเป๋าเสื้อนอก (สำหรับบุรุษ) หรือกระเป๋าสตรี (สำหรับสตรี) เมื่อเดินถึงที่ยืนพูดจึงค่อย ๆ หยิบวางไว้ที่บนโต๊ะที่ยืนพูด โดยระวังมิให้ผู้ฟังมองเห็น (กรณีที่โต๊ะยืนพูดมีลักษณะเป็น stand หรือโต๊ะ lecture ในมหาวิทยาลัย)

5.10 เมื่อจบเรื่องที่พูดแล้ว อย่าได้พูดขอภัยในความบกพร่องใด ๆ ทั้งสิ้น

6. การแสดงออกเมื่อขึ้นเวทีพูด

สิ่งที่ผู้พูดจะต้องทำเมื่อขึ้นเวทีเรียบร้อยแล้วก็คือ พูดเรื่องที่เตรียมมาพร้อมกับแสดงท่าทาง เรื่องที่พูดดีขึ้นอยู่กับการตระเตรียมและการจัด แต่ถึงเรื่องที่พูดจะเตรียมมาได้อย่างไรก็ตาม ถ้าขาดท่าทางการแสดงออกที่เหมาะสมแล้ว การพูดนั้นก็ไม่น่าประสบความสำเร็จเท่าที่ควร อาจกล่าวได้ว่าการพูดนั้นคือ การแสดงประเภทหนึ่ง ดังนั้นผู้พูดจึงควรแสดงท่าทางที่เหมาะสมเป็นธรรมชาติและดีที่สุดในขณะที่พูดด้วย การแสดงออกในขณะที่ขึ้นเวทีพูดพอมียุทธการย่อ ๆ ดังต่อไปนี้

6.1 การยืน (Standing) ผู้พูดควรยืนให้สง่า หลังตรงแต่ไม่เชิดคอกอย่างทหาร น้าหนักตัวอยู่ที่เท้าทั้งสอง เท้าห่างกันเล็กน้อยและไม่ควรขยับเขยื้อนเท้าไปมา ควรยืนให้อยู่ในท่าพักที่สง่า ย้ายยืนในท่าที่ผู้ฟังมองดูแล้วเกิดความตื่นตะลึงไปด้วย (เช่นยืนอย่างทหาร นักเรียนเคารพธงชาติ ฯลฯ) ข้อสำคัญคือต้องเก็บหน้าท้องในขณะที่ยืนด้วย เมื่อเริ่มพูด ก็ค่อย ๆ หันจากทางซ้ายไปทางขวา ให้เคลื่อนไหวตัวได้สบาย ๆ แต่ลำตัวต้องตรงไว้

สำหรับลักษณะการยืนเช่นนี้ มิได้หมายถึงการยืนพูดเฉพาะบทเวทีพูดเท่านั้น แต่ผู้ที่จะเป็นผู้นำควรวินเช่นนี้ในงานอื่น ๆ เช่นเมื่อเป็นเจ้าภาพงานและต้องยืนต้อนรับแขก ยืนพูดเมื่อมีการประชุม หรือเมื่อทำหน้าที่ต้อนรับและส่งแขก

อาจกล่าวได้ว่าทุก ๆ 5 นาที ผู้พูดควรเปลี่ยนให้น้าหนักเท้าตกอยู่อีกข้างหนึ่งอย่างช้า ๆ ระวังอย่าให้สะโพกหรือไหล่เอียงไปข้างใดข้างหนึ่ง

สำหรับผู้ที่มีข้อบกพร่องในการยืน อาจฝึกทำยืนที่สง่าแต่สบายได้จากกรวยบนเก้าอี้แข็ง ๆ แล้วซ้อมพูดเรื่องที่เตรียมไว้ให้จบ

ในขณะที่ยืนพูด ผู้พูดควรหลีกเลี่ยงการกระทำต่อไปนี้

6.1.1 อย่าได้จับจุมก ทำจุมกพูดพิศ หรือสูดน้ำมูก

6.1.2 อย่าพะวงมองดูบัตรจดหัวข้อเรื่อง

6.1.3 อย่ายืนพิงโต๊ะที่ยืนพูด

6.1.4 อย่าจับแว่น หรือเอามือเสยผม เกาศีรษะ ผงกศีรษะ ขยับกางเกง เลี้ยวริมฝีปาก หรือดึงเสื้อ ในกรณีที่ปอยผมบังหน้า เส้นผมแทงตา สายเสื้อชั้นในไม่เรียบร้อย ปมเนคไทบิด ขายเสื้อหลุด ปกเสื้อไม่เรียบร้อย ผู้พูดควรจัดการให้เรียบร้อยก่อนขึ้นพูด เมื่อขึ้นพูดแล้วก็ควรปล่อยเลยตามเลย นอกจากจำเป็นจริง ๆ เช่น ผมตกปิดตาทั้งสองข้าง ฯลฯ

6.2 การใช้มือ (Hands) การใช้มือในขณะที่พูดนั้นเป็นสิ่งสำคัญมากเปรียบได้กับหัวใจของการแสดงออกทั้งหมด การใช้มือแสดงท่าทางที่ถูกต้องเป็นส่วนหนึ่งของการแสดงความคิดเห็น และไม่ยากเลยที่จะใช้มือประกอบการพูดในที่ประชุมชน เพราะปกติเราก็ใช้มือประกอบการสนทนาอยู่แล้วเพียงแต่ระมัดระวังใช้ให้ถูกต้อง เหมาะสมและเป็นธรรมชาติขณะที่ยืนที่โต๊ะยืนพูด ผู้พูดควรระวังมือบนโต๊ะ โดยวางมือขวาลงบนฝ่ามือซ้าย ให้นิ้วหัวแม่มือซ้ายกำไว้ ควรใช้มือทั้งสองแสดงท่าทางประกอบ หรืออาจใช้มือซ้ายก่อน และมือขวาทีหลัง แต่อย่าใช้เพียงมือเดียว

ในกรณีที่ยืนพูดในที่โล่ง-ไม่มี Stand ยืนพูด ควรให้มืออยู่ข้าง ๆ ลำตัว หรือประสานมือไว้ข้างหน้า (บริเวณหน้าท้อง)

สำหรับการพูดที่ไม่เป็นพิธีการเช่นการพูดในงานศิษย์เก่า การพูดกับกรรมกรหรือพนักงาน งานเลี้ยงหลังการแข่งขันกีฬา ฯลฯ ผู้พูดอาจเอามือใส่ในกระเป๋าเสื้อนอกได้ (แต่ต้องระวังอย่าให้เหมือนท่ากำลังชักปืน หรือกระดุกกระดิก) หรืออาจเอามือล้วงกระเป๋ากางเกง ในขณะที่ยืนพูดก็ได้

ถ้าผู้พูดสวมเสื้อนอกซึ่งปกติดแล้วจะมีกระดุมเพียง 3 เม็ด มักนิยมไม่ติดกระดุมเสื้อเม็ดแรก ส่วนมากจะติดเม็ดกลางเม็ดเดียวเท่านั้น

เมื่อเริ่มพูดได้ประมาณสักครู่ ผู้พูดควรใช้มือแสดงท่าทางประกอบเรื่องที่พูดให้เหมาะสมและมีชีวิตชีวา ถ้าจะชี้ก็ควรชี้อย่างจริงจัง อย่าให้นิ้วมืองอนเป็นละครรำ ไม่ควรชี้มือแสดงท่าทางเหนือศีรษะหรือต่ำกว่าเอว ยกเว้นกรณีที่ผู้พูดเป็นนักการเมือง ดารา นักกีฬา หรือผู้นำที่มีชื่อเสียง ฯลฯ ที่ไปปรากฏตัวเพื่อกล่าวคำปราศรัย ครั้งแรกเมื่อขึ้นเวที อาจชูมือทั้งสองเหนือศีรษะได้ เช่น นายกรัฐมนตรี Harold Macmillan, ประธานาธิบดี Richard Nixon ฯลฯ

ในกรณีที่ผู้พูดนั่งพูดแล้วนำบัตรจดหัวข้อสำหรับพูดไปด้วย ให้วางมือไว้บนโต๊ะ ให้มือข้างหนึ่งถือบัตรไว้ อีกมือหนึ่งแสดงท่าทาง เมื่อเสร็จบัตรแผ่นแรกและต้องการดูแผ่นที่สอง ให้ดึงบัตรแรกไปข้างหน้าแล้วข้อมไว้หลังบัตรแผ่นสุดท้าย

นอกจากนี้กล่าวมานี้แล้ว ยังมีข้อควรปฏิบัติดังต่อไปนี้

6.2.1 อย่าหักนิ้ว เล่นนิ้ว หรือถูไปมาเมื่อปรากฏตัวต่อหน้าประชุมชน

6.2.2 อย่าเอาข้อศอกหรือแขนท้าวโต๊ะขณะที่พูด

6.2.3 ไม่จำเป็นที่จะต้องใช้มือประกอบเรื่องที่พูดทุกประโยคแต่ควรแสดงท่าทาง

ประกอบทุกหัวข้อเรื่องที่พูด และในประโยคที่ต้องการเน้น ต้องการให้ผู้ฟังเข้าใจหรือเห็นภาพหรือคล้อยตาม

6.2.4 ในกรณีที่รู้สึกตื่นเต้นและตึงเครียด ผู้พูดอาจประสานมือไว้ข้างหลังสักครู่ เมื่อพร้อมจะพูดจึงเอามือไว้ข้างหน้า

6.2.5 ควรใช้มือแสดงท่าทางที่สุภาพเท่านั้น ก่อนขึ้นเวทีพูด ควรมองดูกระจก (คอนซอร์ม) ว่าท่าทางที่แสดงนั้นมีความหมายทางหยาบโหลนหรือไม่

6.3 สายตา (Eyes) ถ้าจะพูดว่าการใช้มือแสดงท่าประกอบการพูดมีความสำคัญแล้ว การใช้สายตาก็จะยิ่งสำคัญกว่า ในชีวิตประจำวันสายตาจะแสดงความรู้สึกต่าง ๆ เช่น รักเกลียด โกรธ สนุก เต็มใจ ไม่เต็มใจ ความกลัว ความต้องการ ความสงสัยความจริงใจ ความมีไมตรี และมีอำนาจแต่การพูดในที่ประชุมชนนั้น ต้องการสายตาที่มีความจริงใจมีไมตรีและมีอำนาจ ซึ่งเป็นเสมือนหนึ่งกฎ ที่วางไว้ก็ว่าได้ หลักการใช้สายตามีดังนี้คือ

6.3.1 ขณะที่ผู้พูดกำลังพูด สายตาจะต้องจับอยู่ที่ผู้ฟัง โดยเฉพาะอย่างยิ่งประสานตา หรืออยู่ที่ใบหน้าของผู้ฟัง เสียงและสายตาจะต้องไปด้วยกัน นั่นคือปากพูด-ตามอง พยายามมองผู้ฟังที่อยู่ข้างหลัง ควรหลีกเลี่ยงการมองผู้ฟังที่อยู่ข้างหน้าเพราะจะทำให้ดูเหมือนว่าผู้พูดหลับตาพูดและไม่มีไมตรีต่อผู้ฟัง กล่าวกันว่าสาเหตุสำคัญประการหนึ่งที่ทำให้ผู้พูดไม่ประสบความสำเร็จก็คือการที่ผู้พูดไม่มองผู้ฟัง

6.3.2 อย่าสร้างอารมณ์ตึงเครียดให้กับตา แต่ทำตัวให้มีความรู้สึกสบาย ๆ เพื่อว่าสายตาจะไม่แข็งกร้าวในขณะที่พูด แต่จะมีแววตาแห่งความสุขด้วย อาจทดลองข้อนี้ได้ด้วยการจ้องมองกระจกอย่างขึงโกรธ แล้วก็เริ่มพูดถึงเรื่องที่สนุก ๆ หรืออาจยิ้มใส่กระจกแล้วพูดด้วยความขึงโกรธ ผู้พูดจะพบว่าทำไม่ได้ ข้อนี้เป็นการพิสูจน์ให้เห็นว่าถ้าน้ำเสียงอ่อนนุ่ม น่าฟัง แววตาของผู้พูดก็จะอ่อนโยนไปด้วย (เสียงสัมพันธ์กับสายตา) ดังนั้นจึงควรทำตัวให้มีความรู้สึกสบาย ๆ

6.3.3 พยายามมองผู้ฟังให้ทั่วถึงกัน อย่าหยุดที่จุดใดจุดหนึ่งนานนัก การมอง-อาจจะทำโดยมองจากทางซ้ายไปทางขวา

6.3.4 อย่ามองข้ามศีรษะผู้ฟัง หรือมองเพดาน มองไฟ มองออกหน้าต่าง หรือมองพื้น ฯลฯ

6.4 การออกเสียง (The Voice) ถ้าผู้พูดเตรียมเรื่องพูดดี ใช้ภาษาดี และปรุงแต่ง

บุคลิกดี แต่พูดไม่เป็นจังหวะ การพูดนั้นก็จะไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร Harley Grawville-Baker ผู้กำกับเวทีและนักแต่งบทละครได้กล่าวไว้ว่า ไม่มีเครื่องมือใด ๆ ที่จะมีความสำคัญและเป็นคู่แข่งของเสียงที่เปล่งออกมาอย่างธรรมชาติได้ จะเห็นว่าเสียงมีบทบาทสำคัญในการพูด อาจกล่าวได้ว่าเสียงที่เหมาะสมในการพูดคือ เสียงที่เป็นธรรมชาติ ได้จังหวะ มีน้ำหนัก มีกังวาน น่าฟัง นั้นหมายความว่าเสียงพูดจะต้องมีเสียงสูง-ต่ำตามธรรมชาติ เสียงที่พูดนั้นจะต้องเป็นเสียงพูดจริง (Conversation) มิใช่เป็นเสียงท่อง หรืออ่าน ส่วนการพูดให้ได้จังหวะ รู้จักแบ่งวรรคแบ่งตอนนั้นขึ้นอยู่กับการควบคุมการหายใจด้วย

หลักปฏิบัติเกี่ยวกับการใช้เสียงนั้น ขอสรุปให้เป็นแนวทางดังต่อไปนี้

6.4.1 พยายามหลีกเลี่ยงการพูดเสียงเดียว ๆ (Monotony) ไม่มีเสียงสูงต่ำ เพราะทำให้ผู้พูดขาดชีวิตชีวา ผู้ฟังจะรู้สึกเบื่อและน่ารำคาญ ทำให้ไม่มีความพยายามติดตามฟังเรื่องที่พูดจนจบได้

ผู้ที่มีเสียงพูดเดียว ๆ อาจแก้ไขได้ด้วยการซ้อมพูดให้มีจังหวะ ผีกตะโกนเสียงให้ดัง เปิดวิทยุหรือโทรทัศน์ฟังละคร เพื่อสังเกตจังหวะการพูดและอาจต้องพูดตามไปด้วย ๖-๗ การที่จะแก้เสียงเดียวได้นั้นย่อมขึ้นอยู่กับความพยายามของผู้ฝึก มิฉะนั้นถึงแม้จะรู้หลักปฏิบัติ แต่ก็ไร้ความหมาย

6.4.2 พยายามขจัดความตื้นตัน ความเกอเขิน-อาย เมื่อเผชิญหน้าผู้ฟัง เพราะความรู้สึกเหล่านี้จะเป็นอุปสรรคต่อการเปล่งเสียงตามธรรมชาติทำให้ผู้พูดไม่กล้าพูดอย่างเต็มที่ นอกจากนี้ยังทำให้น้ำเสียงเปลี่ยน (เช่นเสียงสั่น) และเสียบุคลิกภาพอีกด้วย

6.4.3 อย่าให้เสียงที่พูดเป็นเสียงท่อง ผู้ที่พูดเสียงท่องอาจแก้ไขได้ด้วยการฝึกพูดให้เป็นเสียงสนทนาที่สนุก มีชีวิตจิตใจ ซ้อมพูดให้คล่อง อย่าท่องจำมาพูด และเมื่อจบประโยคก็เพิ่มคำว่า “ค่ะ” หรือ “ครับ” (ประมาณ 2-3 ประโยคต่อครั้ง มิใช่ทุกประโยค)

6.4.4 อย่าให้เครื่องแต่งกายเป็นอุปสรรคต่อการเปล่งเสียง เช่น ผูกเนคไทแน่นเกินไป สวมเครื่องชั้นในรัดเกินไป คอเสื้อตึงและรัดคอมากเกินไป ๖-๗ เพราะการออกเสียงนั้นเกี่ยวข้องกับปอดและอวัยวะภายในถ้าเสื้อผ้าตึง คับ หรือรัดมากเกินไป จะทำให้เปล่งเสียงไม่สะดวก

6.4.5 เมื่อพูดมาหลายประโยคแล้ว และขึ้นต้นประโยคใหม่โดยมีวลีเชื่อมประโยค (เช่น อย่างไรก็ตาม, อย่างไรก็ตาม, เพราะฉะนั้น, ด้วยเหตุนี้, ด้วยเหตุผลดังกล่าวมาแล้ว, โปรด-

จำไว้ว่า, ท่านผู้ฟังครับ ฯลฯ เป็นต้น) ให้เน้นวลีเหล่านั้นและหยุด (pause) นิดหนึ่งเช่น “โปรดจำไว้ว่าประเทศชาติจะอยู่รอดหรือไม่มันขึ้นอยู่กับคนไทยทุกคน.....” หรือ “อย่างไรก็ตาม รัฐบาลมิได้นิ่งนอนใจ.....” หรือ “เพราะฉะนั้น ความสำคัญของการพูดไม่ได้อยู่ที่การพูดได้ แต่อยู่ที่การพูดเป็น”

นอกจากนี้ ถ้าประโยคใดเป็นประโยคคำถามก็ควรเน้นให้มีระดับเสียงสูงไว้ กล่าวกันว่า การเน้น การทำระดับเสียงให้สูงไว้บ้าง และการรู้จักหยุดเป็นวิธีหนึ่งที่เรียกความสนใจจากผู้ฟังได้ดี

6.4.6 ได้กล่าวมาแล้วว่า หลักการพูดข้อหนึ่งคือ “ตามอง(ผู้ฟัง)ปากพูด” ถ้าต้องพูดในที่ที่ไม่มีไมโครโฟน เมื่อเริ่มพูดก็ควรสังเกตสีหน้าของผู้ฟัง ถ้าผู้ฟังแสดงสีหน้าไม่ได้ยินหรือทำท่าเงี้ยวหูฟัง ผู้พูดก็ควรถามก่อนพูดเรื่องที่เตรียมมาว่าผู้ฟังได้ยินหรือไม่

6.4.7 ผู้ที่จะเป็นผู้นำควรจำไว้ว่าการพูดที่ดีจะต้องรู้จักจังหวะหยุด (Pause) บ้าง นอกจากได้กล่าวมาในข้อ 6.4.5 แล้ว การรู้จักจังหวะหยุดยังช่วยเสริมสร้างความเป็นกันเองระหว่างผู้พูดกับผู้ฟัง ในขณะที่พูด สายตาของผู้พูดจะอยู่ที่ผู้ฟังเกือบตลอดเวลา (80-90 เปอร์เซ็นต์ของเวลาที่พูด) เมื่อผู้พูดพูดจบหัวข้อหนึ่ง ๆ แล้ว อย่าดูที่บัตรจดหัวข้อพูดทันทีแต่ควรหยุดมองผู้ฟังชั่วอึดใจ (1-2 วินาที) แล้วจึงดูบัตรจดหัวข้อพูด จังหวะหยุดเช่นนี้จะทำให้ผู้ฟังมีเวลาคิดเรื่องที่ฟัง และผู้พูดไม่รีบร้อนพูด และเป็นการบอกผู้ฟังให้รู้ว่าต่อไปจะเป็นหัวข้อใหม่ จังหวะการหยุดเช่นนี้นับว่าเป็นศิลปะที่ผู้พูดควรจะมีฝึกฝนและนำไปใช้

6.4.8 ขณะที่ยืนพูด ผู้พูดควรยืนตรงให้ถูกต้องลักษณะการยืน อย่าเอาแขนท้าวที่ยืนพูด ซึ่งนอกจากจะทำให้ไหล่เอียง เสียบุคลิกภาพ ทำให้การเปล่งเสียงไม่มีประสิทธิภาพเท่าที่ควร เพราะลำคอจะตึงเกินไป เสียงที่เปล่งออกมาจะไม่ใสเท่ากับการยืนพูดตรง ๆ

6.4.9 พยายามขจัดคำ เอ่อ-เอ่อ, อ่า-อ่า ก่อนการพูดหรือการขึ้นประโยคใหม่ ผู้ที่ติดคำเหล่านี้มานานแล้ว ควรแก้ด้วยการตั้งใจพูดประโยคที่ต้องการพูดออกไปโดยมิต้องพูดเอ่อ อ่า ก่อน นอกจากนี้ก็ควรซ้อมพูดเสมอและเมื่อพูดคุยในชีวิตประจำวันก็ควรแก้ไขด้วย

6.4.10 ควรสังเกตตัวเอง (หรือให้ผู้อื่นสังเกตก็ได้) ว่าออกเสียงอักษรใดไม่ดีหรือไม่ชัด และพยายามฝึกฝน แก้ไขให้ดีขึ้น

7. วิธีพูดด้วยการอ่าน (Reading from Manuscript)

ในงานพิธีที่สำคัญ ๆ เช่น งานพระราชพิธี งานรัฐพิธี และงานศาสนาพิธีตลอดจน

งานพิธีต่าง ๆ เช่น งานแจกวุฒิบัตร งานวางศิลาฤกษ์ งานเปิดนิทรรศการ ฯลฯ ส่วนใหญ่แล้ว นิยมอ่านกัน ถ้าถามว่าจะทราบได้อย่างไรว่างานใดจะต้องอ่าน งานใดจะต้องพูดด้วยปากเปล่า? อาจตอบได้กว้าง ๆ ว่าพิธีใดควรอ่านหรือพูดด้วยปากเปล่านั้นขึ้นอยู่กับความสำคัญของงาน อาจจะเป็นแนวปฏิบัติว่าถ้าพิธีใดถือว่าสำคัญแล้วก็ควรจะใช้วิธีอ่าน แต่ถ้าพิธีไม่สำคัญนักและตาม ประเพณีของชุมชนนั้นนิยมการพูดปากเปล่าก็ควรที่จะพูดปากเปล่า นอกจากนั้นแล้วยังขึ้นอยู่กับ ตัวบุคคลอีกด้วย เช่นบางสถานที่เมื่อมีการเปิดแสดงนิทรรศการ หลังจากที่ผู้อำนวยการจัดงาน ได้อ่านรายงานแล้ว ประธานในพิธีจะต้องกล่าวตอบด้วยการอ่าน แต่ประธานในพิธีที่มีประสพ- การณ์มากก็จะพูดตอบด้วยปากเปล่า เช่นนี้เป็นต้น ฉะนั้นผู้นำที่จะต้องเป็นผู้พูดในงานพิธีจึง ควรที่จะต้องสอบถามผู้รู้ ผู้อาวุโสว่าสังคมนิยมไปในทางใด ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องและเหมาะสม กับประเพณีและความนิยมเป็นการสร้างให้คนในชุมชนเกิดความนิยมในตัวผู้พูดมากยิ่งขึ้น

วิธีพูดด้วยการอ่าน คือการพูดจากต้นฉบับ (Reading from Manuscript) นั้นเอง ซึ่ง จัดอยู่ในประเภทการพูดให้ความรู้ (Instructive Speech) ด้วย

การพูดด้วยการอ่านนี้ ผู้พูดจะต้องยืนอ่าน ความสำคัญจึงอยู่ที่การฝึกน้ำเสียงในการ อ่าน การจับกระดาษ และการใช้สายตา ส่วนท่าทางนั้นไม่ต้องใช้เลย

สำหรับการยืนนั้น บางครั้งก็จะมีที่ยืนพูด บางครั้งก็ไม่มี ในกรณีที่ไม่มีที่ยืนพูด (เช่นยืนพูดกลางสนาม ห้องโถง ฯลฯ) ผู้พูดจะต้องระมัดระวังท่าให้มาก และควรยืนให้สง่า ถูกต้องตามวิธียืนที่กล่าวมาแล้ว กระดาษที่จะต้องอ่านนั้นอย่าถือให้สูงจนปิดหน้า หรือต่ำจน ต้องก้มศีรษะมากเกินไป ให้ถือกระดาษสูงเท่าหน้าอก ใต้คางเล็กน้อย แล้วถือห่างออกไปจาก หน้าอก กระดาษให้พองามและอ่านสบาย ข้อคอกไม่จำเป็นจะต้องอยู่แนบลำตัว อาจเว้นระยะ เล็กน้อยให้พอสบาย น้ำเสียงที่อ่านนั้นจะต้องได้จังหวะ ไม่อ่านเสียงเนิบเกินไป หรือเร็วเกินไป และสิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ ต้องใช้สายตามองผู้ฟังเป็นครั้งคราว (ประมาณ 30 เปอร์เซ็นต์ของเวลาที่ใช้อ่าน) ทั้งนี้เพื่อแสดงว่าผู้พูดให้ความสนใจต่อผู้ฟัง

วิธีใช้สายตามองผู้ฟังในขณะที่กำลังอ่านนั้นทำได้ด้วยการดูว่าประโยคที่อ่านนั้นเป็น ประโยคสุดท้ายของข้อความตอนหนึ่ง ๆ หรือเป็นวลีเชื่อมประโยค ฯลฯ ก่อนถึงประโยคนั้นก็ มองผู้ฟัง ขณะที่มองผู้ฟังปากก็จะอ่านประโยคนั้น ทั้งนี้ต้องอาศัยความเร็วของสายตาช่วยด้วย ข้อควรระวังก็คือเมื่อสายตาละจากผู้ฟังมาที่กระดาษ ตาจะต้องอยู่ที่ประโยคที่จะอ่านต่อไปถ้า ตาไปอยู่ที่ประโยคอื่นก็จะทำให้อ่านช้า ข้อความไม่ต่อเนื่องกัน ผู้ฟังสับสนในเรื่องที่ฟัง แต่ใน

กรณีที่ผู้อ่านมองผิดประโยค แล้วอ่านซ้ำประโยคที่อ่านแล้ว ผู้อ่านควรพูดว่า “ขออภัย” แล้วรีบอ่านประโยคที่ถูกต้องต่อไป หรือจะไม่พูดอะไรก็ได้ แต่ควรอ่านประโยคที่ถูกต้องต่อให้เร็วที่สุด ระวังอย่าได้แสดงอาการตกใจ หรืออุทานคำตกใจเช่น โอ๊ะ! อึย! ว้า! เอ๊ย! ออกมา เพราะเท่ากับบอกให้ผู้ฟังทราบว่าจะเกิดข้อผิดพลาดขึ้นแล้ว วิธีใช้สายตามองผู้ฟังในขณะที่อ่านนั้นจะเป็นผลสำเร็จมากน้อยเพียงไรขึ้นอยู่กับวิธีการฝึกซ้อม

8. วิธีแก้ความกังวล และการตื่นเวที (Nervous Tension and Stage Fright)

ความกังวลและตื่นเวทีเป็นอาการปกติของผู้ที่จะขึ้นเวทีพูด หรือพูดต่อหน้าประชุมชนไม่ว่านักพูดที่เจนเวทีหรือผู้ที่จะขึ้นพูดเป็นครั้งแรก ผู้ที่พูดมาหลายครั้งแล้วอาจจะตื่นเวทิน้อยหน่อย ส่วนผู้ที่พูดในที่ประชุมชนน้อยก็จะมีมาก ผู้ที่เป็นนักพูดอาจบังคับตนเองได้รวดเร็วจึงดูเหมือนว่าไม่มีอาการใด ๆ เมื่อขึ้นพูด ความจริงถ้าผู้พูดได้เตรียมเรื่องพูด ได้ซ้อมพูดอย่างดีและมีความเชื่อมั่นในตนเอง ก็นับว่าเป็นการแก้ความประหม่าได้ดีพอสมควรแล้ว อย่างไรก็ตามบางครั้งผู้พูดก็ยังเกิดความกลัว ความวิตกกังวลก่อให้เกิดการตื่นเวทีเมื่อขึ้นเวทีพูด ดังนั้นจึงขอแนะนำข้อปฏิบัติเพิ่มเติมดังต่อไปนี้

8.1 ขณะที่นั่งรอเพื่อขึ้นพูด ถ้ารู้ตัวว่าเกิดความกังวล และตื่นเต้นมาก (nervous) ให้หายใจเข้าปอดลึก ๆ และให้อยู่เช่นนั้นประมาณ 5 วินาที แล้วจึงค่อย ๆ ผ่อนลมหายใจออกจนรู้สึกว่ส่วนล่างของอกกลวงหรือเป็นโพรง (hollow) ควรทำเช่นนี้ประมาณ 3-4 ครั้ง การหายใจเข้าลึก ๆ แล้วค่อย ๆ ผ่อนลมหายใจออกนี้จะช่วยลดความตื่นเต้นลง (เพราะเพิ่มออกซิเจนเข้าไปในปอด)

8.2 เมื่อเริ่มพูด รู้สึกว่าเสียงสั่น และยังมีความประหม่ามากให้พูดช้า ๆ ประมาณ 1 นาที พร้อมทั้งแสดงท่าทางประกอบการพูดด้วย เมื่อความรู้สึกดีขึ้น จึงเปลี่ยนไปพูดในอัตราปกติ ผู้ที่รู้ตัวว่าเกิดความประหม่าเมื่อขึ้นพูดจงหลีกเลี่ยงการพูดเร็ว เพราะอัตราความเร็วมีแต่จะทวีมากขึ้น และจะลดลงไม่ได้ เว้นแต่จะหยุดพักหายใจครู่ใหญ่ ๆ ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่น่าจะทำ เพราะการหยุดพักจะทำให้การพูดไม่ต่อเนื่องกัน

8.3 ปกติแล้วผู้ที่เกิดความประหม่าหรือตื่นเวทีจะรู้สึกว่าปากคอบแห้งหรืออาจพูดได้ว่าปากแห้งเป็นเครื่องหมายอย่างหนึ่งของผู้ตื่นเวทีถ้าผู้พูดมีความรู้สึกปาก-คอบแห้งในขณะที่พูดควรหาจังหวะพูด (เช่นถามคำถามให้ผู้ฟังคิด) แล้วดื่มน้ำ แต่ถ้าเจ้าหน้าที่ไม่ได้จัดดื่มน้ำไว้ให้และไม่มีเวลาจะขอน้ำ ผู้พูดควรจะก้มหน้าแล้วอ้าปาก (น้อย ๆ) น้ำลายจะมาภายใน 20-25 วินาที

ควรทดลองอำปากหน้ากระจก เพื่อจะได้เห็นภาพตนเองว่าอำปากมากน้อยเพียงไรจึงจะไม่น่าเกลียด

8.4 บางครั้งการตื่นเวทีก็ทำให้ผู้พูดลืมเรื่องที่เตรียมมาพูดได้เมื่อผู้พูดรู้ว่านี่เป็นเรื่องที่จะพูดไม่ออก ก็จะรู้สึกประหม่า อึดอัด และเสียกำลังใจในกรณีเช่นนี้ ผู้พูดจะแก้ความประหม่าและแก้ไขสถานการณ์ด้วยการ “แสดงบทบาท” เช่นยกแก้วน้ำขึ้นดื่ม หยิบผ้าเช็ดหน้าขึ้นซับเหงื่อหรือสั่งน้ำมูก และท่าทางที่แสดงออกนั้นควรจะเป็นไปในลักษณะที่สนใจและเป็นธรรมชาติ ในขณะที่ดื่มน้ำหรือซับเหงื่อนั้น เป็นช่วงเวลาที่ผู้พูดจะคิดหรือเรียบทบทวนเนื้อเรื่องที่ตนลืม

ถ้าหลังจากดื่มน้ำหรือซับเหงื่อแล้ว ผู้พูดก็ยังคิดเรื่องตอนที่พูดต่อไปไม่ได้ ผู้พูดไม่ควรจะเสียเวลาคิดต่อไป แต่ควรจะข้ามไปพูดหัวข้อตอนใหม่โดยพูดเกริ่นไว้ว่า “เราจะข้ามเรื่องที่พูดมาแล้วไปพูดเรื่อง.....” หรือ “ต่อไปเราลองพิจารณาถึงปัญหา.....บ้าง” หรือ “เอาละครับ เราจะเลยมาพูดถึง.....นะครับ” ฯลฯ จากนั้นก็พูดถึงหัวข้อตอนต่อไปให้ดีที่สุด พยายามให้การพูดตอนใหม่ดึงความสนใจของผู้ฟัง (ให้ทั้งตอนเก่า) มาสู่เนื้อหาของหัวข้อหรือตอนใหม่

ดังได้กล่าวมาแล้วว่า การตื่นเวทีมิได้เกิดขึ้นกับผู้พูดที่ยังใหม่ต่อเวทีเท่านั้น แต่เกิดขึ้นกับผู้พูดที่ชำนาญเวทีแล้วอีกด้วย พูดตามความจริงแล้ว ตัวผู้พูดเองนั้นแหละ ที่ทำให้ทุกสิ่งทุกอย่างน่ากลัว น่าวิตกมากยิ่งขึ้น ฉะนั้นผู้พูดจึงควรที่จะยอมรับความกลัวและความวิตกนั้นเสียด้วยการเตรียมเรื่องไปพูดให้พร้อม มีการฝึกซ้อมก่อนหลาย ๆ ครั้ง สร้างความเชื่อมั่นให้กับตัวเองและรู้จักควบคุมตัวเอง ตลอดจนนำกลวิธีและเทคนิคต่าง ๆ ที่ได้ศึกษาหรือรู้มาไปใช้ ทั้งนี้โดยมีจุดมุ่งหมายและความหวังที่จะแก้ไข และปรับปรุงตัวเองให้พูดดีกว่าเก่าในครั้งต่อไป

“Over - preparation can be as bad as under - preparation.”

“What we have to fear is FEAR itself”

สรุปเนื้อหาในบทที่ 5

1. ในการพูดในที่ประชุมชนหรือที่สาธารณะนั้น ก็คือการแสดงหรือเสนอข้อคิดเห็นต่อผู้ฟัง ดังนั้น ผู้พูดจึงควรรู้จักการเตรียม การจัดเรื่องพูด และการขึ้นเวทีพูด
 2. การตระเตรียมเรื่องจะเริ่มจากขั้นเริ่มคิด ขั้นเขียนโครงร่าง ขั้นค้นคว้า
 3. เมื่อตระเตรียมเรื่องเสร็จแล้ว ก็เป็นการจัดเรื่องพูดเพื่อจะได้เป็นต้นฉบับของเรื่องที่จะพูด การจัดเรื่องพูดจะเริ่มตามลำดับดังนี้ คือ คำปฏิสันถาร คำนำ เนื้อเรื่อง และบทสรุป
 4. ในการพูดในที่สาธารณะนั้นจำเป็นต้องมีการกล่าวปฏิสันถารด้วย และควรใช้คำปฏิสันถารที่เหมาะสม คือ จะเป็นคำปฏิสันถารแบบพิธีการหรือแบบไม่เป็นพิธีการ
 5. เมื่อมีต้นฉบับเรื่องที่จะพูดแล้ว ขั้นต่อไปคือการฝึกซ้อมพูด ซึ่งมีอยู่ 2 วิธีคือ วิธีซ้อมพูดหน้ากระจก กับวิธีซ้อมพูดกับคนคุ้นเคย ทั้ง 2 วิธีนั้นมักใช้การจดเฉพาะหัวข้อ (heading) ที่จะพูดลงบนบัตรขนาด 5" x 3" ผู้พูดจะดูหัวข้อแล้วพูดให้เป็นธรรมชาติ
 6. การขึ้นเวทีพูดนั้นหมายความว่าผู้พูดจะต้องมีการฝึกซ้อมมาพอสมควร และรู้หลักการขึ้นเวทีพูด เช่น รู้วิธีขึ้น รู้จักการใช้มือ การใช้สายตา การออกเสียง ตลอดจนการแสดงออกที่ถูกต้องและเหมาะสม
- และในบางครั้งจะมีการอ่าน เช่น งานพิธีต่าง ๆ ผู้พูดควรจะอ่านให้หน้าเสียงเหมือนพูด ควรยืนให้สง่าและถือกระดาษที่จะต้องอ่านให้อยู่ในระดับที่พอเหมาะ พร้อมทั้งรู้จักใช้สายตาด้วย
7. ผู้พูดที่ขึ้นเวทีพูดจะมีปัญหาความกังวลและการตื่นเวทีกันเกือบทุกคน ผู้พูดจะแก้ปัญหาการตื่นเวทีได้ด้วยการฝึกซ้อมพูดมาอย่างดี และมีความเชื่อมั่นในตนเองให้มาก พร้อมทั้งปฏิบัติตามข้อแนะนำต่าง ๆ

แบบฝึกหัดเกี่ยวกับการเตรียม การจัดเรื่อง และการขึ้นเวทีพูด

1. จงเตรียมพูดเรื่องใดเรื่องหนึ่งต่อไปนี้ให้ถูกต้องตามหลักการพูด

- ก. การบริการรถประจำทางในปัจจุบัน
- ข. นักศึกษากับการเมือง
- ค. ความเปลี่ยนแปลงของสังคมไทย
- ง. ภาพพจน์ของข้าราชการในสายตาของประชาชน
- จ. คนไทยกับความฟุ่มเฟือย
- ฉ. ความรับผิดชอบของคนไทยต่อประเทศชาติ

2.ให้อ่านปาฐกถา หรือเรื่องพูดของบุคคลสำคัญ หรือผู้มีชื่อเสียง (ค้นคว้าได้จากหนังสือประเภทรวมปาฐกถา หรือการพูดของบุคคลสำคัญ) ประมาณ 2-3 เทียบ แล้วจึงฝึกซ้อมหน้ากระจกโดยมุ่งที่การยืน การใช้สายตาและการแสดงท่าทางของตนเอง

3. จงฝึกซ้อมการยืนอ่าน (วิธีพูดด้วยการอ่าน) สุนทรพจน์ คำปราศรัย โอวาท คำกล่าวเปิดงาน ฯลฯ ของนักการเมือง หรือนักธุรกิจโดยมุ่งที่การยืน การถือกระดาษ น้ำเสียง และการใช้สายตา

หมายเหตุ เอกสารสำหรับใช้ฝึกข้อ 2 และ 3 หาได้จากบทสุดท้ายของหนังสือเล่มนี้

(เอกสารอ่านประกอบ)

ความเป็นชาติโดยแท้*

ศัพท์ว่า “ชาติ” นี้ ในสมัยนี้มีผู้แปลความกันต่าง ๆ นานาและต่างคนต่างก็เห็นว่า คำแปลของตนนั้นถูก เพราะฉะนั้นจึงเป็นข้อทู่เถียงกันอยู่โดยไม่มีที่สิ้นสุด และด้วยเหตุฉะนี้ จึงได้มีความเห็นแตกต่างกันอยู่มากในข้อวินิจฉัยว่า ชาติจะควรมีลักษณะอย่างไร คือจะควรประกอบด้วยลักษณะอย่างไรจึงจะควรนับได้ว่าเป็นชาติอย่างดีแท้

ความเห็นของบุคคลจำพวกที่มักอ้างตนว่าเป็นคนสมัยใหม่ ใช้สมองได้ตามแบบฝรั่ง แล้ว มักพอใจแสดงว่า ลักษณะแห่งชาติอันรุ่งเรืองแท้คือ “ต้องมีอิสรภาพแก่บุคคลทุกคนโดยสมบูรณ์” วาทะนี้เป็นคำแสดงลัทธิอันหนึ่ง ซึ่งถ้าเป็นอยู่แต่เพียงลัทธิแล้วก็ดีอยู่ แต่ครั้งเมื่อนำลัทธินั้นมาใช้ในกิจการสำหรับทุก ๆ วันแล้ว ก็ย่อมบังเกิดความยุ่งเหยิงได้เป็นอันมากเนื่องจากความเข้าใจของบุคคลที่มีอยู่ต่าง ๆ กัน และถ้าแม้เริ่มด้วยความเข้าใจผิดเสียแต่ในขั้นต้น คือเริ่มด้วยแปลศัพท์ “อิสรภาพแห่งบุคคล” ว่าประพฤดิอะไร ๆ ได้ตามใจทั้งสิ้น ฉะนั้นแล้ว ผู้ที่เข้าใจผิดเช่นนั้นยิ่งตรงไปก็ยิ่งจะมีแต่ความเห็นผิดกว้างขวางออกไปทุกที จนในที่สุดอาจที่จะหวนไปติเอาครูผู้แสดงลัทธิในขั้นต้นนั่นเองว่าเข้าใจผิด หรืออธิบายลัทธิผิดก็ได้

การอวดรู้อย่างครุเช่นนี้ มิใช่จะมีแต่ในสมัยนี้เมื่อไร ถึงเมื่อสองพันปีเศษล่วงมาแล้ว ก็มีเหมือนกัน ตัวอย่างอย่างสำคัญของคนจำพวกนี้คือเทวทัต ซึ่งแรกเริ่มก็เป็นสาวกของพระพุทธเจ้า แต่อาศัยเหตุที่จิตทะเยอทะยานอยากจะเป็นใหญ่และมีชื่อเสียง จึงได้มีจิตริษยาแก่พระสาวกอื่น ๆ จนพาให้กลายเป็นผู้ที่ติเตียนพระพุทธเจ้าว่าทรงลำเอียงเลือกที่รักมักที่ชังเลย ต้องถูกไล่ออกจากคณะพุทธสาวก เทวทัตก็ไปตั้งคณะของตนขึ้นใหม่ ตั้งตนเป็นคณาจารย์ และพอใจยกวาทะของตนขึ้นได้พระพุทธวิจนะ และกล่าวว่าแกะไค้ต่าง ๆ เช่นกล่าวว่าเมื่อห้ามมิให้ฆ่าสัตว์แล้วก็ควรที่จะห้ามมิให้บริโภคเนื้อสัตว์ด้วยทีเดียวจึงจะถูกเริ่มด้วยยกวาทะอวดดีได้เช่นนี้ก่อนแล้วเมื่อไม่มีใครเขาฟังหรือมีคนชาติเตียนก็กลับโกรธ เลียดตั้งความเพียรที่จะทำลายคณะพุทธสาวกด้วยอุบายต่าง ๆ และเมื่อไม่เป็นผลสำเร็จสมปรารถนาแล้ว จึงต้องเลียดคิดประทุษร้ายต่อพระองค์พระพุทธเจ้าโดยตรง พยายามใช้อุบายปลงพระชนม์ชีพด้วยประการต่าง ๆ เช่น ต้อนช้างนาฬาคีรีเข้าไปจะให้ทำร้ายพระองค์เป็นต้น จนในที่สุดเทวทัตก็ต้องถึงแก่ความพินาศ

* พระราชันพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

เพราะแพ้วัยตนเอง ผู้พอใจประพฤตินั้นเป็นอาจารย์อุตริในทางการเมืองน่าจะลืมเรื่องเทวทัตเสียแล้ว หรือบางทีจะไม่ได้เคยทราบเลยก็อาจจะเป็นไปได้ จึงได้เข้าใจผิดคิดว่าตนเป็นคนเก่งทันสมัย แท้จริงเป็นลูกศิษย์เถนเทวทัตต่างหาก

ว่าโดยลำพังพวกนักพุดอุตริเองนั้นไม่อัศจรรย์อันใด เพราะความพินาศได้มีแล้วแก่เถนเทวทัตอย่างไร ความพินาศก็คงจะมีมาถึงผู้อุตริทำนองเดียวกันนั้นโดยอาการเช่นกัน แต่มีคนจำพวกที่น่าสงสารอยู่บ้าง คือผู้ที่เผลอสติหลงเชื่อว่าท้าวที่เป็นองค์แห่งความฉิบหาย อย่างเช่นพระเจ้าอชาตศัตรูซึ่งเชื่อถือเทวทัตจนเป็นขบถต่อพระเจ้าพิมพิสารผู้เป็นพระบิดา และปลงพระชนม์ชีพพระบิดาเสียด้วยอาการอันทารุณร้ายกาจ จนเมื่อมีพระราชโอรสมาเองแล้วจึงรู้สึกพระองค์ว่า พระราชบิดาจะได้รับความสเนหารักใคร่ในพระองค์สักปานใด แต่เมื่อรู้สึกพระองค์นั้น ก็เกินเวลาที่แก้ไขเสียแล้ว และถึงแม้จะทรงสร้างวัดวาอารามหรือเจดีย์สถานแปดหมื่นสี่พันแห่งเท่าจำนวนพระกรรมขันธ์ พระเจ้าอชาตศัตรูก็ไม่สามารถที่จะทรงชำระล้างอนันตริยกรรมอันอุกฤษฏ์ คือ ปิตุฆาต ซึ่งได้กระทำลงในขณะที่ตกอยู่ในความหลงเชื่อถ้อยคำของเถนเทวทัตนั้นเลย เรื่องพระเจ้าอชาตศัตรูกับเทวทัตที่แสดงมานี้มีอุปมาฉันใด ผู้หลงเชื่อถ้อยคำของนักพุดสอนอุตริในการเมือง ก็อุปมาฉันนั้น เพราะถ้าขึ้นหลงไปบางทีจะรู้สึกตัวต่อเมื่อทำลายชาติของตนเสียแล้ว และเมื่อนั้นก็หาสิ่งใดลบล้างอนันตริยกรรมซึ่งตนกระทำลงไปในขณะที่หลงนั้น ไม่ได้เลย

ข้อที่ข้าพเจ้ายกเอาการทำลายชาติเป็นอนันตริยกรรม คือเป็นบาปอันหนักที่สุด ถึงกับเป็นเครื่องตัดทางสวรรค์และนิพพานทีเดียวจะนี้ ข้าพเจ้าถือเอาตามคำสอนในทางพระพุทธศาสนา ซึ่งจัดว่า ความประพฤตีสังฆเภท คือทำสงฆ์ให้แตกจากกัน เป็นอนันตริยกรรมอันหนึ่ง ก็เมื่อการทำสงฆ์ให้แตกจากกันเป็นอนันตริยกรรมแล้ว การทำคณะชนที่ร่วมชาติให้แตกกันจะไม่จัดว่าเป็นอนันตริยกรรมหรือ? ข้าพเจ้าเห็นว่าต้องนับว่าเหมือนกันทีเดียว

เมื่อเป็นเช่นนี้ พวกเราก็เป็นคนไทย เมื่อเห็นสหായร่วมชาติจะตกไปอยู่ในความหลงซึ่งจะนำไปให้กระทำอนันตริยกรรมทำลายชาติของตนแล้ว ถ้าไม่ห้ามปรามหรือเตือนสติจะมีบกพร่องไปในหน้าที่กรณกิจแห่งชาวสยามหรือ? การที่จะห้ามหรือเตือนเถนเทวทัตนั้นเป็นของพันวิสัย แต่ผู้ที่หลงวาทะของเทวทัตนั้น เราอื่น ๆ ที่ยังมีสติพอจะพยายามเหนี่ยวรั้งผู้ที่สติไม่บริบูรณ์ได้บ้าง

อนึ่ง เป็นธรรมดาเถนเทวทัตก็ดี หรือเกจิอาจารย์ใด ๆ ก็ดี เมื่อมีผู้อื่นไปเตือนสติคนที่หลงเชื่อในวาทะของตน คงจะต้องโกรธเคืองและหาว่าจาหยาบช้าต่าง ๆ มาว่ากล่าวเพื่อให้ระอาไป ไม่กล้าคิดขวางการที่ตนจะนำคนไปลงนรกแต่คนที่กล้าหาญจริงแล้ว ย่อมจะไม่สะดุ้งสะเทือนในถ้อยคำของเถนเทวทัตหรืออาจารย์ที่จะชักจูงคนหลงนั้นเลย ดังนั้นเราทั้งหลายก็ไม่ควรหวั่นไหวในถ้อยคำมรุตวาท ซึ่งผู้ใด ๆ จะกล่าวทักท้วงเรา ผู้ตั้งใจดีต่อเพื่อนร่วมชาติที่ตกอยู่ในความหลง ควรมุ่งตรงแต่จะพูดจาถ้อยคำที่ดีและที่เป็นความจริงเพื่อจูงใจเพื่อนร่วมชาติให้ละเสียซึ่งทางอันจะนำไปสู่อบายมุขให้ตั้งหน้าเดินไปในทางที่จะนำชาวเราไปสู่ความเป็นชาติอันประเสริฐแท้จริง

ลักษณะที่จะตัดสินว่า คำใดเป็นคำที่จะบำรุงความเป็นชาติให้ดีจริงแล้ว คำใดเป็นคำที่ไม่ถูกไม่จริงนั้น ควรพิจารณาว่า คำนั้นเป็นคำบำรุงความสามัคคีพร้อมเพรียงหรือเป็นไปเพื่อความแตกร้าง? ถ้าเป็นคำบำรุงสามัคคีคือคำที่ถูก ถ้าเป็นคำบำรุงความแตกร้างวิชาแก่งแย่งคือคำที่ผิดเป็นแน่แท้

ส่วนวิธีที่จะกล่าวคำใด ๆ ที่เป็นคติดี ควรจะถือตามแบบพระเทศน์นั้นแลเป็นดี คือ

1. แสดงไปโดยลำดับ ไม่ตัดลัดให้ขาดความ
2. อ่างเหตุและผลแนะนำให้ผู้ฟังเข้าใจ
3. ตั้งจิตเมตตาปรารถนาให้เป็นประโยชน์แก่ผู้ฟัง
4. ไม่แสดงเพราะเห็นแก่ลาภ
5. ไม่แสดงกระทบตนและผู้อื่น ไม่ยกตนและเสียคสีผู้อื่นโดยจำเพาะเจาะตัว ถ้าจะติต้องติความชั่วทั่ว ๆ ไป
6. ให้ผู้ฟังได้ฟังสิ่งที่ยังไม่เคยฟัง
7. สิ่งใดได้เคยฟังแล้ว แต่ไม่เข้าใจชัด ทำให้เข้าใจ
8. บรรเทาความสงสัย
9. แก้อาการเห็นผิดให้ถูก
10. ให้จิตของผู้ฟังผ่องใส

ถ้าผู้ที่ตั้งใจเตือนเพื่อนร่วมชาติถือแบบแต่งหนังสือเช่นนี้ได้แล้วก็เป็นที่

ชอบที่จะวางเป็นบัญญัติหรือหลักลงไปว่า ชาติที่จะเป็นชาติโดยแท้จริงจะควรมีลักษณะอย่างไหนั้น ก็แล้วแต่จะกล่าวกันตามตำรับอะไร คือตามตำรับกฎหมายนานาประเทศ หรือตำรับ

รัฐประศาสนศาสตร์ ถ้าจะกล่าวตามทางกฎหมายนาประเทศ ก็ต้องถือเอากฎหมายลักษณะชาติเป็นที่ตั้ง ถ้าจะกล่าวโดยทางรัฐประศาสนศาสตร์ ต้องถือเอากำหนดแห่งอำนาจของรัฐบาลที่จะแผ่ความปกครองไปได้เพียงใดเป็นที่ตั้ง แต่ในสมัยนี้คุมหาชนโดยทั่ว ๆ ไปเอียงไปข้างจะถือเอาภาษาเป็นเกณฑ์ และมหาสงครามในยุโรปที่เกิดขึ้นครั้งนี้ ก็เพราะข้อวิวาทกันด้วยปัญหาเรื่องภาษานี้แหละยิ่งกว่าสิ่งอื่น

ส่วนทางกฎหมายนาประเทศก็ดี ทางรัฐประศาสนศาสตร์ก็ดี เป็นข้อความที่จะต้องการอธิบายยืดยาวเกินที่จะอธิบายได้ในที่นี้ เพราะฉะนั้นข้าพเจ้าขอยุติไว้ ไม่กล่าวต่อไปในทางนั้น ๆ แต่จะขอกล่าวด้วยเรื่องภาษาต่อไปโดยย่อ

ไม่มีข้อสงสัยแน่ว่า ภาษาเป็นเครื่องผูกพันมนุษย์ต่อมนุษย์แน่นแฟ้นยิ่งกว่าสิ่งอื่น และไม่มีสิ่งใดที่จะทำให้คนรู้สึกเป็นพวกเดียวกันดีหรือ แน่นอนยิ่งไปกว่าพูดภาษาเดียวกัน รัฐบาลทั้งปวงย่อมรู้สึกในข้อนี้อยู่ดี เพราะฉะนั้นรัฐบาลใดที่ต้องปกครองชนต่างภาษาจึงต้องพยายามตั้งโรงเรียนและออกบัญญัติบังคับให้ชนต่างภาษาเรียนภาษาของผู้ปกครอง แต่ความคิดเช่นนั้นมิใช่จะสำเร็จตามปรารถนาของรัฐบาลเสมอก็หาไม่ได้ และถ้ายังจัดการแปลงภาษาไม่สำเร็จอยู่ตราบใด ก็แปลว่าผู้พูดต่างภาษากับผู้ปกครองนั้นยังไม่เชื่ออยู่ตราบนั้น และก็ยังจะเรียกว่าเป็นชาติเดียวกับมหาชนพื้นเมืองไม่ได้อยู่ตราบนั้น ภาษาเป็นสิ่งที่ฝังอยู่ในใจมนุษย์แน่นแฟ้นยิ่งกว่าสิ่งอื่น เพราะฉะนั้นเมื่อบุคคลโดยยอมเปลี่ยนภาษาเดิมของตน นั้นแหละจึงจะควรจัดได้ว่าแปลงชาติโดยแท้จริงการแปลงชาติด้วยกระดาศนั้น ข้าพเจ้าคนหนึ่งที่เป็นผู้ที่ไม่เลื่อมใสเชื่อถือว่าเป็นไปได้จริงมาแต่เดิมแล้ว ครั้นมาเมื่อเกิดมหาสงครามในยุโรปครั้งนี้ขึ้น และได้ยินคำกล่าวแสดงความเห็นกันขึ้นว่าสัญญาทั้งปวงเป็นเศษกระดาศชิ้นหนึ่ง ๆ เท่านั้น และว่าความจำเป็นย่อมไม่รู้จักรักรณะใด ๆ ดังนี้ ก็ยิ่งทำให้ข้าพเจ้ามีความเชื่อถือในอำนาจแห่งเศษกระดาศไปแปลงชาตินั้นน้อยลงอีกมากทีเดียว

สรุปรวมความก็กล่าวได้อีกครั้งหนึ่งว่า ลักษณะที่จะตัดสินว่าใครเป็นคนชาติใดนั้นก็มิได้อยู่แต่ที่ภาษาซึ่งคนนั้นใช้อยู่โดยปกตินั้นแล เมื่อตั้งเกณฑ์เช่นนี้แล้ว จะต้องนึกกันต่อไปว่า ถ้าเช่นนั้นชาติไทยจะเล็กลงไปสักปานใด?

คนโดยมากที่แลดูการณ์แต่เผิน ๆ พอใจจะพูดว่าถ้าเราจะไม่นับจีนเป็นคนไทยด้วยกัน จะทำให้ชาติเราเล็กลงไปมาก แท้จริงหาเป็นเช่นนั้นไม่ เพราะที่จีนมีอยู่เป็นจำนวนมากจนหนาดาก็เป็นแต่ในกรุงเทพฯ แห่งเดียว ในที่อื่น ๆ จีนมีอยู่กระจาย ๆ เท่านั้น เงินที่มีอยู่ในเมืองเรานี้

ก็แบ่งได้เป็น 2 จำพวกคือ พวกกุลี ซึ่งมีที่ตั้งใจที่จะคงอยู่ในกรุงสยาม กับพวกพ่อค้า หรือ ชาวไร่ชาวสวนซึ่งตั้งใจฝังรกรากอยู่ในกรุงสยามทีเดียว พวกที่เป็นแต่คิดมาหางานทำพอได้ ทุนกลับไปเมืองจีนนั้น พูดภาษาไทยไม่ได้และไม่พยายามที่จะเรียนภาษาไทยทีเดียว และนับว่า ไม่มีอะไรติดต่อกับไทยเราเลย ทั้งในความนิยมและความคิดเพราะฉะนั้นการที่จะนับเงินพวกนี้ เป็นไทยก็ได้แต่โดยเหยียดอย่างมากเต็มที่ แต่ขออย่าให้ท่านผู้อ่านเข้าใจผิดไป ว่าข้าพเจ้าจะตั้งใจ กล่าวว่ามีเงินเหล่านี้ไม่ใช่คนในบังคับสยาม เพราะการที่คนใดจะอยู่ในบังคับของรัฐบาลได้นั้นไม่ เกี่ยวแก่ภาษาที่คนนั้น ๆ พูดมิได้เกี่ยวแก่ภูมิสำเนาที่เขาอยู่ กับสัญญาระหว่างนานาประเทศ เพราะฉะนั้นไม่ใช่แต่จีน ถึงชนชาติอื่น ๆ ที่มีได้สัญญากับกรุงสยามเช่นชาวตุรกีเป็นต้น เมื่ออยู่ใน กรุงสยามก็ต้องนับว่าเป็นคนในบังคับสยามเหมือนกัน แต่จะนับว่าเป็นคนไทยก็หาได้ไม่ เหตุ ฉะนั้นไม่ควรถือเอาการอยู่ได้บังคับใครเป็นหลักแสดงชาติแห่งบุคคล ต้องถือเอาภาษาเป็นใหญ่ และใครพูดภาษาใด ก็แปลว่าเป็นชาตินั้น เพราะการพูดภาษาใดแปลว่าปลงใจจงรักภักดีต่อชาติ นั้นโดยจริงใจ ไม่ใช่โดยความจำเป็นชั่วคราว

นอกจากนี้ก็มีหลักวางเกณฑ์ได้อีกสถานหนึ่ง คือการที่จะตัดสินใจว่าผู้ใดเป็นชาติใด โดยแท้จริงนั้น ต้องพิจารณาว่าผู้นั้นมีความจงรักภักดีต่อใคร? ถ้าเขาจงรักภักดีต่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าแผ่นดินสยามเขาจึงจะเป็นไทยแท้ *แต่ใครแสดงตนว่าเป็นอิสระแก่ตน ไม่มีความจริงภักดี ต่อผู้ใดดังนี้ต้องจัดว่าผู้นั้นเป็นคน ไม่มีชาติเพราะคน ๆ เดียวหรือหมู่เดียวจะตั้งตนขึ้นเป็นชาติต่างหาก หาได้ไม่* บัญญัติข้อนี้มีตรงกันอยู่ทั้งทางกฎหมายนานาประเทศและรัฐประศาสนศาสตร์

การที่แสดงความจงรักภักดีต่อชาติหรือต่อพระมหากษัตริย์นั้น ย่อมมีความจำเป็น ที่จะต้องเสียสละอยู่บ้างไม่มากก็น้อย เพราะฉะนั้นถ้าผู้ใดไม่มีความเต็มใจอยู่ที่จะยอมสละความ สะดวกส่วนตัวอย่างใดอย่างหนึ่งบ้างแล้ว ก็นับว่าผู้นั้นจะถือธรรมะที่เราให้ชื่อว่า “ภักดี” นั้น ไม่ได้เลย

การเสียสละสำคัญอันหนึ่ง คือสละความเป็นโสดแก่ตนในกิจการบางอย่างเช่นต่าง ว่าเป็นเวลามีศึกมาใกล้เมืองที่เราอยู่ ผู้ปกครองจะห้ามมิให้จุดไฟในบ้านเรือน ถ้าเรายอมก็แปล ว่าเราสละความเป็นโสดแก่ตนอย่างหนึ่งแล้ว เพราะผู้ที่เป็นอิสระแท้จริงแล้ว การที่จะจุดไฟ หรือมีจุดภายในบ้านของตน ย่อมอยู่ในอำนาจอันชอบธรรมแห่งเจ้าของบ้านแท้ ๆ เพราะฉะนั้น การที่ผู้ใดยอมสละอำนาจอันชอบธรรมเช่นนี้ต้องเข้าใจว่าเพราะเห็นแก่สาธารณประโยชน์และความสะดวกแก่มหาชนยิ่งกว่าเห็นแก่ความสะดวกของตนเอง ผู้ที่ยอมสละได้เช่นนี้แหละคือผู้มี

ความภักดีจริง รักษาดีจริง ผู้ที่ไม่ยอม คือผู้ที่รักษาแต่ปาก ข้อมห้ามจุดไฟนี้มากกล่าวแต่พอเป็นอุทาหรณ์ และในกิจการอื่น ๆ ทั้งน้อยใหญ่ยอมเป็นเช่นเดียวกัน ความข้อนี้เป็นความจริง ซึ่งถึงแม้จะมีผู้แสดงโวหารพลิกแพลงอย่างไรก็เสี่ยงไปไม่พ้น และจะลบล้างความจริงข้อนี้มีได้เลย

อนึ่ง ถ้ามีความภักดีต่อชาติจริงแล้ว ต้องงดคำพูดว่า “ไม่ใช่กบการอะไรของข้า” เช่นจะกล่าวว่า การปกครองเป็นหน้าที่ของกระทรวงนครบาลหรือมหาดไทยเท่านั้น หรือการป้องกันกรุงสยามเป็นหน้าที่ของกองทัพบกเรือเท่านั้น ดังนี้นับว่าเป็นการพูดว่า “ไม่ใช่กบการอะไรของข้า” แท้จริงการปกครอง ถ้าประชาชนไม่ช่วยโดยเชื่อฟังผู้ปกครองแล้ว ก็หาเป็นผลสำเร็จได้ไม่ และการป้องกันบ้านเมือง ถ้าประชาชนไม่อุดหนุนกองทัพบกทัพเรือแล้วก็คงยากที่จะทำการต่อสู้ศัตรูได้ดีจริง ๆ

ในเรื่องนี้ข้าพเจ้าได้อ่านพบความเห็นอันหนึ่งในหนังสือพิมพ์อังกฤษชื่อ “ทีเวอร์ลด์” ซึ่งจับใจข้าพเจ้าอยู่ จึงขอแปลมาไว้ในที่นี้ดังต่อไปนี้:-

“เป็นธรรมดา เราทั้งหลายย่อมอยากจะรอดพ้นจากความลำบากโดยเอกประการ อันมีมาเพราะความต่อสู้กันระหว่างโลกโดยอาการอันน่าสยดสยองและดูเหมือนในเบื้องหลังแห่งสมองของเราก็มีความเห็นอยู่ว่า ความกระดิกกระเดี้ยในแนวยิงเท่านั้นเป็นพยานแห่งความดำเนินกิจการข้อนี้ผิดทีเดียว แนวยิงเป็นแต่เพียงปลายหอก โรงงานต่างๆ เป็นด้าม และชาติทั้งชาติคือคนที่ถือหอกมือที่จับหอกนั้นคือคนที่รบอยู่ แต่ความสามารถที่ใช้มือให้แทงไปนั้นเป็นของผู้ปกครองส่วนกำลังที่จะแทงได้เบาแรงเพียงไรนั้น ก็แล้วแต่กล้ามเนื้อและเส้นเอ็นซึ่งท่านและข้าพเจ้า และเราทั้งหลายทุก ๆ คนเป็นส่วนหนึ่ง การหลีกเลี่ยงการรับผิดชอบจะมีไม่ได้ในการสงครามเช่นนี้ คงมีแต่ที่เราจะทำการตามหน้าที่ของเรา และช่วยเร่งความสิ้นสุดแห่งการสงคราม หรือถ้าเราเกียจคร้านเสีย เราก็เป็นลูกตุ้มซึ่งถ่วงความสำเร็จในที่สุดนั้นให้แน่นเข้าไปเท่านั้น”

คำที่เขากล่าวเช่นนี้ เป็นภาษิตซึ่งไทยเราจะควรจะพิจารณาอยู่เหมือนกันและถ้าจะกล่าวกันอย่างโวหารข้างไทยเราโดยย่อ ๆ ก็กล่าวได้ว่า เราอยู่ในเรือลำเดียวกัน เพราะฉะนั้นหน้าที่ต้องช่วยกันพาย ถ้าแม้ไม่พาย ถึงแม้ว่าจะไม่เอาตีนราน้ำ เป็นแต่นั่งอยู่เฉย ๆ ก็หนักเรือเปล่า ๆ อาจจะทำให้เรือแล่นช้าไปได้เป็นแน่แท้ เพราะฉะนั้นต้องเลือกเอาอย่างหนึ่ง ถ้าจะพาก็จับพายขึ้น และอย่าเถียงนายท้าย หรือถ้าจะไม่พาก็ขึ้นจากเรือหรือลงว่ายน้ำไปตามลำพังเกิดอย่ามานั่งอยู่ในเรือของไทยเราให้หนักเรือเลย ถ้าเราต้องการของหนักสำหรับเป็นระวางถ่วงเรือของเรา ก็เอาก้อนหินดีกว่า เพราะมันไม่มีเสียงที่จะส่งอวดตีเถียงนายท้าย!

ถ้อยคำเหล่านี้ ข้าพเจ้านิ่งใจกล่าวให้คนไทยที่ร่วมชาติและมีความจงรักภักดี ข้าพเจ้า
ไม่ได้ตั้งใจขอให้ควาย (หรือสัตว์อะไรอื่น ๆ) ฟัง เพราะฉะนั้นถ้าจะมีสัตว์อะไรร้องโต้ขึ้น ข้าพเจ้า
ก็จะไม่ถือเป็นอารมณ์เลย และอาศัยเหตุที่ข้าพเจ้าพูดภาษาสัตว์ไม่เป็น ข้าพเจ้าคงไม่พยายาม
ร้องแข่งกับสัตว์เลยทีเดียว
